การดำเนินงานการพัฒนาคุณภาพการศึกษาปฐมวัยของผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่

The Quality Improvement in Early Childhood Education by Small Sized School Administrators under Krabi Primary Educational Service Area Office

กัญญา ยอดแก้ว[*1] เพียงพิศ ศรีประเสริฐ[**2] และสุภาพ เต็มรัตน์[***3]

[1]บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช
[2,3]คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช
E-mail: love0844375483@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาความรู้ ความเข้าใจ การปฏิบัติและปัญหาในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาปฐมวัยของผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ ตามมาตรฐานการศึกษาปฐมวัยของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากระบี่ จำนวน 94 คน เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า

1. ความรู้ความเข้าใจในการดำเนินงานการพัฒนาคุณภาพการศึกษาปฐมวัยของผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าทุกด้านอยู่ในระดับมากเช่นกัน โดยมาตรฐานด้านการบริหารและการจัดการศึกษา ผู้บริหารมีความรู้ความเข้าใจมากที่สุด รองลงมาได้แก่ มาตรฐานด้านการจัดการเรียนรู้ มาตรฐานด้านคุณภาพเด็ก และมาตรฐานด้านการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ ตามลำดับ

2. การปฏิบัติในการดำเนินงานการพัฒนาคุณภาพการศึกษาปฐมวัยของผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าทุกด้านอยู่ในระดับมากเช่นกัน โดยมาตรฐานด้านการบริหารและการจัดการศึกษา ผู้บริหารมีการปฏิบัติมากที่สุด รองลงมาได้แก่ มาตรฐานด้านคุณภาพเด็ก มาตรฐานด้านการจัดการเรียนรู้ และมาตรฐานด้านการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ ตามลำดับ

3. ปัญหาในการดำเนินงานการพัฒนาคุณภาพการศึกษาปฐมวัย ของผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ โดยรวมอยู่ในระดับน้อยที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าทุกด้านอยู่ในระดับน้อยที่สุดเช่นกัน โดยมีปัญหาในการดำเนินการตามมาตรฐานด้านการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ มาตรฐานด้านคุณภาพเด็ก มาตรฐานด้านการจัดการเรียนรู้ และมาตรฐานด้านการบริหารและการจัดการศึกษา ตามลำดับ

คำสำคัญ: การพัฒนาคุณภาพการศึกษา การศึกษาปฐมวัย ผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก

Abstract

The purpose of this research were to study the knowledge, the comprehension, the operations, and the problems in the quality improvement in early childhood education by small sized school administrators under Krabi Primary Educational Service Area Office, in accordance with the standard of the early childhood education of the Office of the Basic Education Commission.

The subjects in this research were 94 small school administrators under Krabi Primary Educational Service Area Office. The tools used in the data collection was the rating-scale questionnaire. The statistical

used for data analysis were percentage, mean, and standard deviation.

The research findings were as follows:

1. The knowledge and the comprehension in the quality improvement in early childhood education of the small sized school administrators under Krabi Primary Educational Service Area Office was at a high level as a whole. When each aspect was considered, it was found that all aspects were also at a high level. The administrators had the most knowledge and the comprehension in the standard of the administration and educational management followed by standard of learning management, standard of children's quality and standard of development of learning community, respectively.

2. The operations of quality improvement in early childhood education by the small sized school administrators under Krabi Primary Educational Service Area Office was at a high level as a whole. When each aspect was considered, it was found that all of the aspects were also at a high level. The administrators mostly operated the standard of the administration and educational management followed by the standard of children's quality, standard of learning management, and standard of development of learning community.

3. The problems in the quality improvement in early childhood education of the small-sized school administrators under Krabi Primary Educational Service Area Office were at a low level as a whole. When each aspect was considered, it was found that all aspects were also at a low level. The administrators had major problems in the standard of the development the learning community followed by the standard of children's quality, standard of learning management and, standard of education administration and management.

Keywords: Quality of education, Early childhood education, Small sized school administrator

บทนำ

ในสภาพปัจจุบันประเทศไทยกำลังเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมที่เป็นไปอย่างรวดเร็ว ทั้งด้านการพัฒนาทางเศรษฐกิจ ความแปรปรวนทางการเมือง การแข่งขันทางด้านการศึกษา การเลียนแบบวัฒนธรรมทางสังคมตะวันตก และความก้าวหน้าทางด้านสื่อเทคโนโลยีที่ทันสมัย จึงทำให้เกิดภาวะการแข่งขันทางด้านเศรษฐกิจและทางด้านการศึกษาเพิ่มมากขึ้น จึงทำให้ส่งผลกระทบโดยตรงต่อครอบครัวและการส่งเสริมการศึกษาของสมาชิกในครอบครัว

เมื่อพิจารณาสภาพการจัดการศึกษาของประเทศไทยในระยะที่ผ่านมา จะพบวิกฤตการณ์ทางการศึกษาที่สำคัญประการหนึ่งคือ เรื่องคุณภาพการศึกษา ปัญหาเกี่ยวกับคุณภาพการศึกษาของไทยทำให้ผู้ปกครองส่วนหนึ่ง พยายามให้ลูกหลานได้เข้าเรียนในโรงเรียนที่คิดว่ามีคุณภาพดี ถึงแม้นโรงเรียนจะอยู่ไกลและเด็กจะต้องเสียเวลาและเหน็ดเหนื่อยจากการเดินทางก็ตาม ส่วนคนที่ไม่มีทางออกซึ่งเป็นส่วนใหญ่ของประเทศจำต้องยอมให้ลูกหลานเข้าเรียนในโรงเรียนที่ไม่แน่ใจในคุณภาพ จึงมีเสียงเรียกร้องให้มีการปรับปรุงจัดการศึกษา ทำให้การปฏิรูปการศึกษาต้องเร่งรัดดำเนินการโดยเร็ว หนึ่งในองค์ประกอบของการปฏิรูปการศึกษาคือการกระจายอำนาจการบริหารจัดการจากส่วนกลางไปยังเขตพื้นที่การศึกษาและโรงเรียนหรือสถานศึกษาเพื่อให้โรงเรียนหรือสถานศึกษามีอำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบ มีความอิสระและคล่องตัวในการตัดสินใจตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 หมวด 5 มาตรา 39 และ 40 สถานศึกษาหรือโรงเรียนจะเป็นองค์กรที่สำคัญที่สุดในการบริหารจัดการ เพื่อให้ผลผลิตที่ออกไปคือนักเรียนมีคุณภาพ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ในหมวด 2 มาตรา 10 ว่าการจัดการศึกษาต้องจัดให้บุคคลมีสิทธิและโอกาสเสมอกันในการได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่า 12 ปี ที่รัฐต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย หมวด 4 มาตรา 22 ว่าการจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้

และถือว่าผู้เรียนสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ หมวด 6 มาตรา 47 ว่า ให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ ประกอบด้วยระบบการประกันคุณภาพภายในและระบบการประกันคุณภาพภายนอก มาตรา 48 ว่าให้หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาและให้ถือว่าการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยมีการจัดทำรายงานประจำปีเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเปิดเผยต่อสาธารณชนเพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา และเพื่อรองรับการประกันคุณภาพภายนอก (มนตรี วงค์ใหญ่ 2556) ดังนั้นเพื่อให้การจัดการศึกษาเป็นไปตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและสนองความต้องการของผู้รับบริการทางการศึกษา สถานศึกษาจึงมีการพัฒนาหลักสูตรและจัดการเรียนรู้ให้สนองตอบต่อความต้องการของผู้เรียนและชุมชนการพัฒนาโรงเรียนจะเคลื่อนไหวได้ผลเร็วตามเป้าหมาย จำเป็นต้องอาศัยปัจจัยทั้งหมดในโรงเรียนผนึกกำลังเป็นหนึ่งเดียว ประสานสัมพันธ์ให้มีพลังผลักดันให้เกิดการปฏิรูปทั้งโรงเรียน

การศึกษาปฐมวัยที่จัดให้เด็กที่มีอายุระหว่างแรกเกิด 0–5 ปี เป็นจุดเริ่มต้นของกระบวนการจัดการศึกษาของมนุษย์ เด็กวัยนี้เป็นวัยเริ่มต้นชีวิต ถือว่าเป็นวัยทองของชีวิต เพราะเป็นวัยที่มีพัฒนาการทุกด้าน ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ – จิตใจ สังคม และสติปัญญา เจริญเติบโตในอัตราสูงสุด โดยเฉพาะด้านระบบประสาทและสมองเติบโตได้ถึงร้อยละ 80 ของผู้ใหญ่ เป็นระยะที่เกิดการเรียนรู้ได้มากที่สุด เป็นวัยสดใสมองโลกสวยงาม มีความสงสัยใคร่รู้ มีจินตนาการกว้างไกล ทั้งเป็นช่วงที่ชีวิตสร้างบุคลิกภาพและลักษณะนิสัยพื้นฐานของตนเอง ซึ่งจะติดตัวต่อเนื่องไปจนกระทั่งเติบโตเป็นผู้ใหญ่ เด็กวัยนี้เป็นวัยที่ต้องพึ่งพาผู้ใหญ่ หากได้รับการอบรมเลี้ยงดู ส่งเสริมอย่างถูกต้อง และได้รับการตอบสนองขั้นพื้นฐานอย่างเพียงพอเท่ากับได้วางรากฐานที่ดีๆ ให้กับเด็กปฐมวัยที่จะมีความสุขในชีวิตข้างหน้า และเป็นพลเมืองที่มีคุณภาพของประเทศชาติในอนาคต (ประภัสสร มะณีพันธ์ 2556)

การจัดการศึกษาปฐมวัยแม้จะไม่เป็นการศึกษาภาคบังคับ แต่รัฐบาลก็ให้การสนับสนุนส่งเสริมอย่างเต็มที่ โดยมุ่งที่จะเตรียมความพร้อมให้กับเด็กก่อนเข้าเรียนในระดับประถมศึกษา และส่งเสริมให้เด็กมีพัฒนาการทุกด้านตลอดจนอบรมเลี้ยงดูให้มีลักษณะนิสัยที่ดีและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ต่อไป

หากพิจารณาถึงพัฒนาการด้านการเรียนรู้จำแนกตามช่วงอายุ จะเห็นได้ว่าการเรียนรู้ของเด็กในช่วงอายุ 0–6 ปี ถือได้ว่าเป็นโอกาสทองของการเรียนรู้ เพราะวัยนี้สมองจะเติบโตอย่างรวดเร็วโดยเฉพาะช่วง 3 ปีแรก สมองของเด็กมีการเปลี่ยนแปลงทั้งปริมาณเส้นใยสมองและจุดเชื่อมต่อสารเคมีในสมอง รวมทั้งรอยหยักที่พื้นผิวสมองซึ่งล้วนส่งผลต่อสติปัญญา และความฉลาดของเด็ก ถ้าเด็กได้รับการพัฒนาไดรับการกระตุ้นด้วยวิธีการที่ถูกต้องแล้ว จะช่วยพัฒนาเซลล์สมอง เจตคติต่อการเรียนรู้ และวางพื้นฐานของการเรียน ช่วยให้ทักษะการเรียนรู้พัฒนาไปได้ตลอดชีวิตอย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นการจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัยจึงมีความสำคัญต่อพัฒนาการของเด็ก (กมล สิงหราช 2555)

จากเหตุผลและความสำคัญของปัญหาจะเห็นได้ว่าปัจจัยสำคัญในการบริหารก็คือผู้บริหารโรงเรียน โดยตัวของผู้บริหารโรงเรียนจะเป็นผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจในการบริหาร ดังนั้นการเป็นผู้นำในการบริหารจึงต้องประกอบด้วยปัจจัยหลายๆ ประการ ปัจจัยในที่นี้ได้แก่ ปัจจัยด้านการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา การดำเนินงานตามหน้าที่อย่างเหมาะสมและได้รับการยอมรับจากองค์กรหรือผู้ร่วมงานในองค์กรนั้นๆ จะเห็นได้ว่าปัจจัยต่างๆ ล้วนส่งผลกระทบต่อการบริหารจัดการโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ จึงจำเป็นอย่างยิ่ง ที่ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องมีการบริหารโรงเรียนที่เหมาะสม และการให้ความสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา เพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพของงานสู่ความสำเร็จตามเป้าหมาย ผู้วิจัยตระหนักในความสำคัญและความจำเป็นในตัวของผู้บริหารต่อความสำคัญในการบริหารจัดการในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาปฐมวัย ในด้านการบริหารงานของผู้บริหาร ความรู้ความเข้าใจของผู้บริหาร หลักในการบริหารและการพัฒนาคุณภาพการศึกษาปฐมวัยตามมาตรฐานการศึกษาปฐมวัย ว่าผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ มีการส่งเสริมการบริหารงานด้านการศึกษาปฐมวัยเป็นแบบไหนและเป็นอย่างไรบ้าง ซึ่งผลจากการวิจัยจะได้ใช้เป็นแนวทางในการพัฒนา การอบรมสัมมนาของผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก ว่าจะดำเนินการ

พัฒนาอย่างไรจึงจะเหมาะสม เพื่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาปฐมวัยของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ ต่อไป

จากสภาพปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยเห็นว่า ควรศึกษาการดำเนินงานด้านการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนด้านการศึกษาปฐมวัย เพื่อศึกษาการประกันคุณภาพการศึกษาของการศึกษาปฐมวัย เพื่อให้เป็นการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างแท้จริง ทั้งนี้โดยการศึกษาเชิงสำรวจจากผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็กที่มีนักเรียนต่ำกว่า 121 คน ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ เพื่อศึกษาการดำเนินงานเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาปฐมวัยตามมาตรฐานของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อให้ได้ข้อมูลพื้นฐานที่โรงเรียนสามารถที่จะนำไปกำหนดนโยบาย ในการวางแผนการส่งเสริมสนับสนุนให้โรงเรียนมีการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาปฐมวัยให้มีคุณภาพได้มาตรฐานทัดเทียมกัน และสามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความรู้ความเข้าใจในการดำเนินงานการพัฒนาคุณภาพการศึกษาปฐมวัยของผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ตามมาตรฐานการศึกษาปฐมวัยของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

2. เพื่อศึกษาระดับการปฏิบัติในการดำเนินงานการพัฒนาคุณภาพการศึกษาปฐมวัยของผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ ตามมาตรฐานการศึกษาปฐมวัยของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

3. เพื่อศึกษาระดับปัญหาในการดำเนินงานการพัฒนาคุณภาพการศึกษาปฐมวัยของผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ ตามมาตรฐานการศึกษาปฐมวัย ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็กในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ปีการศึกษา 2557 ทั้งหมด 94 โรงเรียน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) และแบบตรวจสอบรายการ (Check List) ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างขึ้น แบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ ประกอบด้วย ตำแหน่ง ประสบการณ์หรือระยะเวลาในการดำรงตำแหน่ง วุฒิการศึกษา ประสบการณ์เข้ารับการอบรมเกี่ยวเรื่องการบริหารหรือการจัดการศึกษาปฐมวัย ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาปฐมวัย ตามมาตรฐานของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในรอบปี 2549

ตอนที่ 2 สอบถามข้อมูลด้านระดับความรู้ความเข้าใจ ระดับการปฏิบัติ ระดับปัญหา และประเด็นระดับปัญหา ในการดำเนินงานพัฒนาคุณภาพการศึกษาปฐมวัย ตามมาตรฐานของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วยประเด็นคำถามตามมาตรฐาน 4 ด้าน จำนวน 82 ข้อ เป็นลักษณะมาตราส่วนประมาณค่า หาความเชื่อมั่นตามวิธีของครอนบัค โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟ่า ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .97

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

ผู้วิจัยขอหนังสือจากมหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช เพื่อขอความร่วมมือเก็บข้อมูลต่อผู้อำนวยการการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ เพื่อขอความร่วมมือไปยังผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ ในการเก็บข้อมูลจำนวน 94 โรงเรียน โดยผู้วิจัยส่งแบบสอบถามด้วยตนเองและได้รับแบบสอบถามคืน จำนวน 94 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 ผู้วิจัยได้ตรวจสอบความถูกต้อง สมบูรณ์ของแบบสอบถาม พบว่าแบบสอบถามมีความสมบูรณ์ทุกฉบับ

การวิเคราะห์ข้อมูล

คำนวณค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานคะแนนจากแบบสอบถามระดับความรู้ ความเข้าใจ

ระดับปฏิบัติ ระดับปัญหา ในการดำเนินงาน เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา

สรุปผลการวิจัย

จากการดำเนินการวิจัย สามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ระดับความรู้ความเข้าใจ ในการดำเนินงานการพัฒนาคุณภาพการศึกษาปฐมวัย ตามมาตรฐานการศึกษาปฐมวัยของผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ โดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมากเช่นกัน โดยมาตรฐานด้านการบริหารและการจัดการศึกษาผู้บริหารมีระดับความรู้ความเข้าใจมากที่สุด รองลงมาได้แก่ มาตรฐานด้านการจัดการเรียนรู้ และมาตรฐานที่ผู้บริหารมีระดับความรู้ความเข้าใจน้อยที่สุด ได้แก่ มาตรฐานด้านการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ เมื่อพิจารณารายตัวบ่งชี้ในแต่ละด้านพบว่า

1.1 ด้านคุณภาพเด็ก พบว่าผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็กมีระดับความรู้ความเข้าใจในการดำเนินงานพัฒนาคุณภาพการศึกษาปฐมวัย โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายตัวบ่งชี้ พบว่า ผู้บริหารมีระดับความรู้ความเข้าใจมากที่สุดเกี่ยวกับการรักการออกกำลังกายดูแลสุขภาพและช่วยเหลือตนเองได้ และมีความสนใจและร่วมกิจกรรมด้านศิลปะ รองลงมาได้แก่ ความร่าเริง แจ่มใส มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี ต่อเพื่อน ครู และผู้อื่น ส่วนที่ผู้บริหารมีระดับความรู้ความเข้าใจน้อยที่สุด ได้แก่ การมีทักษะในเรื่องมิติสัมพันธ์

1.2 ด้านการจัดการเรียนรู้ พบว่าผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็กมีระดับความรู้ความเข้าใจในการดำเนินงานพัฒนาคุณภาพการศึกษาปฐมวัย โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายตัวบ่งชี้พบว่า ผู้บริหารมีระดับความรู้ความเข้าใจมากที่สุดเกี่ยวกับการจบการศึกษาระดับปริญญาตรีทางการศึกษาหรือเทียบเท่าขึ้นไป รองลงมาได้แก่ การมีมนุษย์สัมพันธ์ที่ดีกับเด็ก ผู้ปกครองและชุมชน และมีความมุ่งมั่นและอุทิศตนในการสอนและพัฒนาเด็ก ส่วนที่ผู้บริหารมีระดับความรู้ความเข้าใจน้อยที่สุด ได้แก่ การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของเด็กและนำผลไปใช้พัฒนาเด็ก

1.3 ด้านการบริหารและการจัดการศึกษา พบว่าผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็กมีระดับความรู้ความเข้าใจในการดำเนินงานพัฒนาคุณภาพการศึกษาปฐมวัยโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายตัวบ่งชี้พบว่า ผู้บริหารมีระดับความรู้ความเข้าใจมากที่สุดเกี่ยวกับการมีคุณธรรม จริยธรรม และปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณของวิชาชีพ รองลงมาได้แก่ การมีคณะกรรมการสถานศึกษาร่วมพัฒนาสถานศึกษา ส่วนที่ผู้บริหารมีระดับความรู้ความเข้าใจน้อยที่สุด ได้แก่ การนำแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการจัดประสบการณ์

1.4 ด้านการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ พบว่าผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็กมีระดับความรู้ความเข้าใจในการดำเนินงานพัฒนาคุณภาพการศึกษาปฐมวัยโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายตัวบ่งชี้พบว่า ผู้บริหารมีระดับความรู้ความเข้าใจมากที่สุดเกี่ยวกับการเป็นแหล่งวิทยาการในการแสวงหาความรู้และบริการชุมชน รองลงมาได้แก่ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน ส่วนที่ผู้บริหารมีระดับความรู้ความเข้าใจน้อยที่สุด ได้แก่ การเชื่อมโยงและแลกเปลี่ยนข้อมูลกับแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น

2. ระดับการปฏิบัติในการดำเนินงานการพัฒนาคุณภาพการศึกษาปฐมวัย ตามมาตรฐานการศึกษาปฐมวัยของผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ โดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมากเช่นกัน โดยมาตรฐานด้านการบริหารและการจัดการศึกษา ผู้บริหารปฏิบัติมากที่สุด รองลงมาได้แก่ มาตรฐานด้านการจัดการเรียนรู้ และมาตรฐานที่ผู้บริหารปฏิบัติน้อยที่สุด ได้แก่ มาตรฐานด้านการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ เมื่อพิจารณารายตัวบ่งชี้ในแต่ละด้าน พบว่า

2.1 ด้านคุณภาพเด็ก พบว่าผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก มีระดับการปฏิบัติในการดำเนินงานการพัฒนาคุณภาพการศึกษาปฐมวัยโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายตัวบ่งชี้พบว่าผู้บริหารมีระดับการปฏิบัติมากที่สุดเกี่ยวกับน้ำหนัก ส่วนสูง และมีสมรรถภาพทางกายตามเกณฑ์ และมีความสนใจและร่วมกิจกรรมการเคลื่อนไหว รองลงมาได้แก่ ความร่าเริง แจ่มใส มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อเพื่อน ครู และผู้อื่น ส่วนที่ผู้บริหารปฏิบัติน้อยที่สุด ได้แก่ การเชื่อมโยงความรู้และทักษะต่างๆ

2.2 ด้านการจัดการเรียนรู้ พบว่าผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็กมีระดับการปฏิบัติในการดำเนินงานการพัฒนาคุณภาพการศึกษาปฐมวัย โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายตัวบ่งชี้พบว่าผู้บริหารมีระดับการปฏิบัติมากที่สุดเกี่ยวกับการมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับเด็ก

ผู้ปกครอง และชุมชน รองลงมาได้แก่ การมีความมุ่งมั่นและอุทิศตนในการสอนและพัฒนาเด็ก ส่วนที่ผู้บริหารมีระดับการปฏิบัติน้อยที่สุด ได้แก่ การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของเด็กและนำผลไปใช้ในพัฒนาเด็ก

2.3 ด้านการบริหารและการจัดการศึกษา พบว่าผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก มีระดับการปฏิบัติในการดำเนินงานการพัฒนาคุณภาพการศึกษาปฐมวัยโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายตัวบ่งชี้พบว่า ผู้บริหารมีระดับการปฏิบัติมากที่สุดเกี่ยวกับการมีคุณธรรม จริยธรรมและปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณของวิชาชีพ รองลงมาได้แก่ การมีความคิดริเริ่ม มีวิสัยทัศน์ และเป็นผู้นำทางวิชาการ และมีการจัดองค์กร โครงสร้างและระบบการบริหารที่มีความคล่องตัวสูงและปรับเปลี่ยนได้เหมาะสมตามสถานการณ์ ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากันทั้งสองตัวบ่งชี้ ส่วนที่ผู้บริหาร มีระดับการปฏิบัติน้อยที่สุด ได้แก่ การมีห้องเรียน ห้องสมุด สนามเด็กเล่น พื้นที่สีเขียว และสิ่งอำนวยความสะดวกพอเพียงและอยู่ในสภาพใช้การได้ดี

2.4 ด้านการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ พบว่าผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็กมีระดับการปฏิบัติในการดำเนินงานการพัฒนาคุณภาพการศึกษาปฐมวัยโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายตัวบ่งชี้พบว่า ผู้บริหารมีระดับการปฏิบัติมากที่สุดเกี่ยวกับการเป็นแหล่งวิทยาการในการแสวงหาความรู้และบริการชุมชน รองลงมาได้แก่ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน ส่วนที่ผู้บริหารมีระดับการปฏิบัติน้อยที่สุด ได้แก่ การสนับสนุนให้แหล่งเรียนรู้ ภูมิปัญญาและชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรระดับสถานศึกษา

3. ระดับปัญหาในการดำเนินงานการพัฒนาคุณภาพการศึกษาปฐมวัย ตามมาตรฐานการศึกษาปฐมวัยของผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ โดยรวมอยู่ในระดับน้อยที่สุด และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับน้อยที่สุดเช่นกัน โดยมาตรฐานด้านการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้มีระดับปัญหามากที่สุด รองลงมาได้แก่ มาตรฐานด้านคุณภาพเด็ก และมาตรฐานที่ผู้บริหารมีระดับปัญหาน้อยที่สุด ได้แก่ มาตรฐานด้านการจัดการเรียนรู้ เมื่อพิจารณารายตัวบ่งชี้ในแต่ละด้าน พบว่า

3.1 ด้านคุณภาพเด็ก พบว่าผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก มีระดับปัญหาในการดำเนินงานการพัฒนาคุณภาพการศึกษาปฐมวัยโดยรวมอยู่ในระดับน้อยที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายตัวบ่งชี้พบว่า ผู้บริหารมีระดับปัญหามากที่สุดเกี่ยวกับการมีทักษะในการสังเกตและสำรวจ รองลงมาได้แก่ การรับรู้คุณค่าของสิ่งแวดล้อมและผลกระทบที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงสิ่งแวดล้อม ส่วนที่ผู้บริหารระดับปัญหาน้อยที่สุด ได้แก่ การมีทักษะในการใช้กล้ามเนื้อ ใหญ่-เล็ก

3.2 ด้านการจัดการเรียนรู้ พบว่าผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก มีระดับปัญหาในการดำเนินงานการพัฒนาคุณภาพการศึกษาปฐมวัยโดยรวมอยู่ในระดับน้อยที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายตัวบ่งชี้พบว่าผู้บริหารมีระดับปัญหามากที่สุดเกี่ยวกับการสอนตรงวิชาเอก-โท หรือตรงตามความถนัด รองลงมาได้แก่ มีจำนวนเพียงพอ (รวมทั้งครูและบุคลากรสนับสนุน) ส่วนที่ผู้บริหารมีระดับปัญหาน้อยที่สุด ได้แก่ การมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับเด็ก ผู้ปกครองและชุมชน

3.3 ด้านการบริหารและการจัดการศึกษา พบว่าผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก มีระดับปัญหาในการดำเนินงานการพัฒนาคุณภาพการศึกษาปฐมวัยโดยรวมอยู่ในระดับน้อยที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายตัวบ่งชี้พบว่า ผู้บริหารมีระดับปัญหามากที่สุดเกี่ยวกับการมีห้องเรียน ห้องสมุด สนามเด็กเล่น พื้นที่สีเขียวและสิ่งอำนวยความสะดวกพอเพียงและอยู่ในสภาพใช้การได้ดี รองลงมาได้แก่ การจัดและใช้แหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกสถานศึกษา ส่วนที่ผู้บริหารมีระดับปัญหาน้อยที่สุด ได้แก่ การมีความคิดริเริ่ม มีวิสัยทัศน์ และเป็นผู้นำทางวิชาการ

3.4 ด้านการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก มีระดับปัญหาในการดำเนินงานการพัฒนาคุณภาพการศึกษาปฐมวัยโดยรวมอยู่ในระดับน้อยที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายตัวบ่งชี้พบว่า ผู้บริหารมีระดับปัญหามากที่สุดเกี่ยวกับการเชื่อมโยงและแลกเปลี่ยนข้อมูลกับแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น และสนับสนุนให้แหล่งเรียนรู้ ภูมิปัญญาและชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรระดับสถานศึกษา ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากันทั้งสองตัวบ่งชี้ รองลงมาได้แก่ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน ส่วนที่ผู้บริหารมีระดับปัญหาน้อยที่สุด ได้แก่ การเป็นแหล่งวิทยาการในการแสวงหาความรู้และบริการชุมชน

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษา การดำเนินงานการพัฒนาคุณภาพการศึกษาปฐมวัยของผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัด

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ พบว่า

1. ระดับความรู้ความเข้าใจในการดำเนินงานการพัฒนาคุณภาพการศึกษาปฐมวัยของผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ โดยรวมพบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าทุกด้านอยู่ในระดับมากเช่นกัน โดยมาตรฐานการบริหารและการจัดการศึกษา มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาได้แก่ มาตรฐานด้านการจัดการเรียนรู้ มาตรฐานด้านคุณภาพเด็ก และมาตรฐานด้านการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ตามลำดับ ทั้งนี้จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพเบื้องต้นของผู้ตอบแบบสอบถามพบว่าผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากระบี่ เคยมีประสบการณ์เข้ารับการอบรมเกี่ยวกับเรื่องการศึกษาปฐมวัยมีค่าร้อยละ 83.87 ซึ่งแสดงว่ามีการเข้ารับการอบรมมากทำให้มีความรู้ และสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ได้ และการฝึกอบรมเป็นการเพิ่มพูนประสิทธิภาพในการทำงานของบุคคล ซึ่งสอดคล้องกับ กมล สิงคราช (2555) ได้กล่าวว่า การฝึกอบรมเป็นวิธี การกระตุ้นและพัฒนาคนให้มีความตื่นตัวและขวนขวายในความรู้ที่เปลี่ยนแปลงไปหรือได้พัฒนาให้ก้าวหน้าขึ้นอีก ทั้งยังเป็นการดำรงไว้ซึ่งความรู้เดิมให้ใหม่และทันสมัยอยู่เสมอ ถึงแม้บุคคลนั้นจะผ่านการศึกษาระดับสูงมาแล้วก็ตาม การฝึกอบรมยังเป็นความจำเป็นเพราะช่วยให้คนทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลก และอาจเป็นเพราะสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดมาตรฐานโรงเรียนให้เป็นเป้าหมายหลักของระบบประกันคุณภาพทางการศึกษา มาตรฐานสามารถแสดงให้เห็นได้ทั้งในเชิงปัจจัย กระบวนการและผลผลิตที่ผู้อำนวยการโรงเรียน จะต้องมีความตระหนักที่จะดำเนินการเพื่อพัฒนานักเรียนให้ได้ตามเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนด ผู้บริหารโรงเรียน ครูอาจารย์ และบุคลากร ทุกฝ่าย ต้องพยายามดำเนินงานให้ผู้เรียนมีคุณภาพตามที่คาดหวังไว้ การดำเนินงานต้องอาศัยความตระหนักของทุกฝ่ายว่าต้องมีการพัฒนาอยู่เสมอ นอกจากนี้ปณิตา โสภาชัย (2556) กล่าวว่า การเข้ารับการอบรมเป็นวิธีการหนึ่งที่สามารถพัฒนาการเป็นผู้นำได้เป็นอย่างดี การฝึกอบรมขณะที่ปฏิบัติงานอยู่ เป็นวิธีที่นิยมทำกันมาก เพราะเป็นวิถีทางที่จะช่วยให้ผู้บริหารได้เพิ่มพูนความรู้เพื่อเสริมสร้างสมรรถภาพการทำงานให้ดีขึ้นกว่าเดิม นอกจากนั้นการที่ผู้บริหารเข้ารับการอบรมก็จะมีโอกาสได้พบกับเพื่อนสมาชิกที่อยู่ในอาชีพเดียวกัน ซึ่งจะมีผลต่อการสร้าง สัมพันธภาพต่อกันอันจะนำไปสู่การประสานงานและการร่วมมือในการทำงานได้ดีขึ้นด้วย

2. ระดับการปฏิบัติในการดำเนินงานการพัฒนาคุณภาพการศึกษาปฐมวัยของผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ โดยรวมพบว่า มีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่าทุกด้านมีระดับการปฏิบัติอยู่ในระดับมากเช่นกัน โดยมาตรฐานด้านการบริหารและการจัดการศึกษามีระดับการปฏิบัติมากที่สุด รองลงมาได้แก่ มาตรฐานด้านคุณภาพเด็ก มาตรฐานด้านการจัดการเรียนรู้ และมาตรฐานด้านการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ตามลำดับ ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็กส่วนใหญ่ผ่านการอบรมในเรื่องนี้ และเมื่อมีความรู้ความเข้าใจถูกต้องโอกาสที่จะนำไปสู่การปฏิบัติได้อย่างชำนาญและถูกต้อง และสอดคล้องกับ มนตรี วงค์ใหญ่ (2556) ที่กล่าวว่า การฝึกอบรมเป็นการพัฒนาบุคคลอย่างเป็นระบบ ช่วยให้ผู้รับการอบรม มีความรู้ความเข้าใจ มีทักษะ เกิดความชำนาญอันจะทำให้มาตรฐานการทำงานสูงขึ้น ผลงานมีประสิทธิภาพ ดังนั้นคนที่ได้รับการอบรมมากจึงถือว่าได้รับการพัฒนามากกว่าคนที่ได้รับการอบรมน้อย ทำให้มีการปฏิบัติได้ดีกว่า สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานพยายามสร้างสรรค์รูปแบบการประกันคุณภาพตามสภาพความพร้อมและความต้องการของโรงเรียนในสังกัด โดยจัดระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา มีการประเมินคุณภาพการศึกษาทุกปีเพื่อพัฒนาการประกันคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาอย่างต่อเนื่อง และถ้าพิจารณาจากระบบประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาจะเห็นว่าการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาจะอยู่ที่การควบคุมคุณภาพการศึกษา การตรวจสอบทบทวน และปรับปรุงคุณภาพการศึกษา สอดคล้องกับกระบวนการคุณภาพ PDCA (Plan Do Check Action) ของเดมมิ่ง (Deming) ซึ่งกระบวนการคุณภาพ PDCA เป็นวงจรการพัฒนาคุณภาพเชิงระบบที่เริ่มจากการที่บุคลากรมาร่วมกันวางแผน (Plan) ร่วมกันปฏิบัติตามแผน (Do) ร่วมกันประเมินตรวจสอบ (Check) และนำข้อมูลจากการตรวจสอบมาร่วมกันปรับปรุงพัฒนา (Action) ไปสู่การร่วมกันวางแผนในโอกาสต่อๆ ไป PDCA จึงเป็นวงจรการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาอย่างต่อเนื่องทำให้ผู้เรียนมีคุณภาพหรือมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานการศึกษาที่กำหนด ได้ศึกษา เรื่องการศึกษาสภาพการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัด

สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดแพร่ ธเนศ ขำเกิด (2543) ผลการศึกษาพบว่าสภาพการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดแพร่ โดยรวมพบว่าด้านปัจจัย ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากเป็นส่วน ที่ได้ศึกษาระดับ การปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยนาท พบว่าการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียนได้มีการพัฒนาการปฏิบัติงานมากขึ้น เป็นผลมาจากการที่ผู้บริหารโรงเรียนได้รับการพัฒนาโดยเข้ารับการอบรมตามโครงการปรับปรุงประสิทธิภาพการบริหารโรงเรียนของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ทำให้ผู้บริหารได้รับความรู้ความเข้าใจในกระบวนการบริหารโรงเรียน ตลอดจนมีทักษะที่จำเป็นเพิ่มพูนมากขึ้น นอกจากนี้สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ การบริหารจัดการศึกษาเป็นกระบวนการดำเนินงานการศึกษาตามกรอบภารกิจหลักในการจัดการศึกษาของโรงเรียน โดยการนำทรัพยากรหรือปัจจัยที่จำเป็นต้องใช้ในการดำเนินงานตามภารกิจที่โรงเรียนต้องปฏิบัติโดยทั่วไป 6 ภารกิจ คือ ด้านวิชาการ ด้านบุคลากร ด้านอาคารสถานที่ ด้านธุรการ การเงินและพัสดุ ด้านกิจการนักเรียน และด้านความสัมพันธ์กับชุมชน มาใช้การดำเนินการเพื่อให้การจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตร ส่งผลให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะตามเกณฑ์มาตรฐานที่พึงประสงค์ จากผลการวิจัยพบว่ามาตรฐานด้านการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้เป็นมาตรฐานที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดทั้งในด้านระดับความรู้ความเข้าใจและระดับการปฏิบัติ ทั้งนี้น่าจะเป็นเพราะตัวบ่งชี้ที่ศึกษาเป็นเรื่องของการเชื่อมโยงและแลกเปลี่ยนข้อมูลกับแหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น เป็นเรื่องของการมีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรหรือจัดการศึกษา การเป็นวิทยากร ตลอดจนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ซึ่งการที่จะดำเนินการด้านนี้ได้ดีนั้น จะต้องขึ้นอยู่กับความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างโรงเรียนและชุมชน การเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาซึ่ง ปัจจัยที่เกี่ยวกับชุมชนที่จะทำให้เข้ามามีส่วนร่วม ได้แก่ ความศรัทธาของชุมชนที่มีต่อโรงเรียน ความรู้สึกเป็นเจ้าของโรงเรียน ความคาดหวังของชุมชนต่อโรงเรียน และความสัมพันธ์อันดีกับโรงเรียน ปัจจัยที่สนับสนุนส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาไว้ว่า ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องเห็นความสำคัญและตอบสนองนโยบายของรัฐในเรื่องนี้ ผู้บริหารต้องมีมนุษยสัมพันธ์และสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนให้แนบแน่น ได้กำหนดขอบข่ายภารกิจงานบริหารโรงเรียน 6 งาน ไว้ว่างานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนมีลักษณะเป็นความสัมพันธ์ 2 ทาง คือ ทั้งโรงเรียนและชุมชนมีบทบาทเป็นทั้งผู้ให้และผู้รับ จึงจะทำให้เกิดความร่วมมือที่ดี โดยโรงเรียนดำเนินการภายใต้ขอบข่ายงานได้แก่ การประชาสัมพันธ์โรงเรียน การให้บริการแก่ชุมชนในด้านต่างๆ ทั้งทางวิชาการ อาคารสถานที่ วัสดุและอุปกรณ์ การร่วมกิจกรรมชุมชน การให้ชุมชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน และการเสริมสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและหน่วยงานอื่นในท้องถิ่น จากที่กล่าวมานี้ถ้าโรงเรียนดำเนินการได้ดี จะส่งผลให้การดำเนินการตามมาตรฐานด้านการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ในแต่ละตัวบ่งชี้ มีคุณภาพตามเป้าหมายที่กำหนดได้

3. ระดับปัญหาในการดำเนินงานการพัฒนาคุณภาพการศึกษาปฐมวัยตามความเห็นของผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ โดยรวมพบว่า มีระดับปัญหาอยู่ในระดับน้อยที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับน้อยที่สุดเช่นกัน โดยมาตรฐานด้านการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาได้แก่ มาตรฐานคุณภาพเด็ก มาตรฐานการจัดการเรียนรู้ และมาตรฐานด้านการบริหารและการจัด การศึกษาตามลำดับ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานมีกระบวนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างเป็นระบบ มีการให้ความรู้ความเข้าใจ มีการปฏิรูปครูผู้สอนและบุคลากรที่เกี่ยวข้องสอดคล้องกับงานวิจัยศึกษาสภาพการดำเนินงานของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอและโรงเรียน ตามนโยบายการประกันโอกาส การประกันประสิทธิภาพ และการประกันความปลอดภัยทางการศึกษา พบว่าสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดและโรงเรียนส่วนใหญ่ได้จัดทำโครงการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในทุกด้าน คือ ด้านการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร สาระการเรียนรู้ ด้านการปฏิรูปการเรียนการสอน ด้านการวัดผลและประเมินผล ด้านการนิเทศและติดตามผล ด้านการสรุปและจัดทำรายงานการเผยแพร่ สามารถดำเนินงานได้สำเร็จตามเป้าหมาย ดังนั้นเมื่อสามารถดำเนินงานได้สำเร็จตามเป้าหมาย ก็น่าจะมีระดับปัญหาในการปฏิบัติน้อยที่สุด

ข้อเสนอแนะ

1. ควรมีการวิจัยการดำเนินงานพัฒนาคุณภาพ

การศึกษาปฐมวัยตามมาตรฐานการศึกษาปฐมวัยของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของผู้บริหารโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ เขตพื้นที่การศึกษาอื่น

2. ควรมีการวิจัยการดำเนินงานพัฒนาคุณภาพการศึกษาปฐมวัยตามมาตรฐานการศึกษาปฐมวัยของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามการรับรู้ของครูผู้สอน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ เขตพื้นที่การศึกษาอื่น

3. ควรมีการวิจัยเปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างระดับความรู้ความเข้าใจ ระดับปฏิบัติและระดับปัญหา ในการดำเนินงานพัฒนาคุณภาพการศึกษาปฐมวัยตามมาตรฐานของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

4. ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยสนับสนุนที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาปฐมวัยตามมาตรฐานของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยฉบับนี้สำเร็จได้ดี เนื่องจากได้รับความกรุณา ให้คำปรึกษา ช่วยเหลือแนะนำแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ อย่างดียิ่งจาก ดร.เพียงพิศ ศรีประเสริฐ ประธานกรรมการที่ปรึกษา และ ดร.สุภาพ เต็มรัตน์ กรรมการที่ปรึกษา ทำให้ผู้วิจัยได้รับแนวทางในการศึกษาค้นคว้าหาความรู้และประสบการณ์อย่างกว้างขวาง ในการทำวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยขอขอบพระคุณด้วยความเคารพอย่างสูงยิ่งมา ณ โอกาสนี้

เอกสารอ้างอิง

กมล สิงหราช. **แนวทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานตัวบ่งชี้ และเกณฑ์การพิจารณาเพื่อการประเมินคุณภาพภายนอก ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชร เขต 2**.วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร, 2555.

ธเนศ ขำเกิด. การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา : มโนทัศน์ที่จำเป็นต้องทบทวน. **วารสารวิชาการ**. 3, 9 (กันยายน 2543): 71-77.

ปณิตา โสภาชัย. **ปัญหาและแนวทางการจัดการศึกษาปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอห้วยราชและอำเภอกระสังจังหวัดบุรีรัมย์**.วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์, 2556.

ประภัสสร มะณีพันธ์. **การศึกษาปัญหาแนวทางการพัฒนาการศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 1**. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา, 2556.

มนตรี วงค์ใหญ่. **การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาในอำเภอภูซาง สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาพะเยา เขต 2**.วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยพะเยา, 2556.